

nis in martyrio: de quo Salvator dicebat: Baptismo habeo baptizari.

In morte ipsius baptizati sumus. Ut illi commoriamur in baptismo.

Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem: ut quomodo Christus surrexit à mortuis, per gloriam patris: ita & nos in novitate vite ambulemus. Ostendit nos propterea ita baptizari, ut per mysterium conspeliatur Christo, criminibus morientes, & renunciantes pristinae vitae: ut quomodo pater glorificatur in filii resurrectione: ita & per nostrae conversationis novitatem ab omnibus honoretur: ut ne signa quidem veteris hominis agnoscantur in nobis. Nec enim aliquid velle aut cupere debemus, quod volunt aut cupiunt qui nondum sunt baptizati, & quicumque adhuc veteris vitae erroribus implicantur.

Si enim comparantur facti sumus similitudini mortis ejus, simul & resurrectionis erimus. Si conspulti sumus nunc, & tunc resurrectionis ejus poterimus esse participes: & si fuerimus novi, & immutati in conversatione: similiter novi & immutati erimus in gloria.

Hoc scientes quia vetus homo noster. Qui veterem hominem terrenum Adam imitando peccabant.

Simul crucifixus est. Per baptismum te crucifixum intellige, qui membrum de corpore ejus effectus es. Et ille quidem innoxiam corpus appendit, ut tu noxium suspendas à vitis: in quo mysterio Moyses serpentem æreum in deserto suspendit.

Ut destruat corpus peccati: ut ultra non serviamus peccato. Hoc est, ut omnia vitia destruantur, quia unum vitium, membrum est peccati: omnia, copus totum. Christus non ex parte, sed integer est crucifixus. Sive ut corpus nostrum destruat à servitute peccati: & fiat justitiae mancipium, quod solebat esse delicti. Omnis enim qui facit peccatum, servus est peccati.

Qui enim mortuus est, justificatus est à peccato. Hoc est, alienatus est à peccato. Mortuus enim omnino non peccat. Ita & qui natus est de Deo, non peccat. Crucifixus enim omnibus membris dolore occupatis, peccare vix poterit.

Si autem mortui sumus cum Christo: credimus quia simul etiam vivemus cum illo. Si commortui non sumus, nec convivemus: quia ejus non sumus membra.

Scientes quod Christus resurgens ex mortuis, jam non moritur: mors illi ultra non dominabitur. Ita & nos si hic voluntate mortui fuerimus: secundam non timebimus mortem. Sive jam non potest iterum baptizari: quia Christus non potest pro vobis iterum crucifigi: sicut dicit ad Hebraeos: Impossibile est eos qui semel illuminati sunt &c. Quibus non poenitentiam negat: sed iterationem baptismi distinetur.

Quod enim mortuus est peccato, mortuus est semel. Quia ipse peccata nostra portavit: & pro nobis doluit, ne de cetero peccaremus.

Quod autem vivit, vivit Deo. Vivit in gloria deitatis.

Ita & vos existimate vos mortuos quidem esse peccato: viventes autem Deo, in Christo Jesu. Quali membra ejus semel vos scitote commortuos debere jam semper vivere Deo in Christo: in quo vita nostra abscondita est apud Deum: quem induti, ejus sequamur exemplum.

Non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore, ut obediat concupiscentiis ejus. In corpore mortali, vivite ut immortales. Et quomodo regnet peccatum in corpore, exposuit per obedientiam scilicet, & consensum.

Sed neque exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato. Unumquodque membrum, si officium suum in malos usus verterit, arma iniquitatis efficitur ad justitiam expugnandam. Simul notandum quod homo membra sua cui velit parti exhibeat per arbitrii libertatem.

Sed exhibere vos Deo tanquam ex mortuis viventes. Tanquam qui jam resurrexistis: quia tunc nec carnaliter vivitur, nec peccato.

Et membra vestra arma justitiae Deo. Ut oculus qui ante videbat ad concupiscendum: nunc videat nudum ad vestiendum. Sic de reliquis membris adverte.

Peccatum enim vobis non dominabitur. Non vos vincet peccatum. Non enim estis parvuli, sed perfecti: quasi pedagogus puero, noli facere vitium sermonis. Non enim adhuc audis grammaticum, sed oratorem: sive non debet do-

minari. Item non quia impossibile sit peccare his qui gratiam acceperunt: ideo dicit, peccatum in vobis non dominabitur.

Non enim sub lege estis, sed sub gratia. Sed bene sciens quia hi qui sub gratia sunt, alieni sunt à multis, & à diversis praeceptis legis, & ab oneribus ejus: quae data est propter duritiam cordis Judaeorum: ut est illud: Leprosam domum destruere, & longe à civitate in locum immundum projicere. Qui enim participes sunt Christi gratiae, didicerunt quem admodum oportet vincere passiones: & Deum diligere ac proximum suum: sicut scriptum est: Non enim estis sub lege, sed sub gratia: gratiam vivendi, & doctrinae praebuit, exemplum.

Quid ergo? Peccabimus: quoniam non sumus sub lege. Ne dicerent: Ergo cessante vindicta legis, impunè peccamus.

Sed sub gratia? Abst. Si peccatis, sub gratia non estis. An nescitis, quoniam cui exhibetis vos servos ad obediendum, servi estis ejus cui obedistis: sive peccati, ad mortem: sive obedientiam ad justitiam. Si volueritis peccatis servire, incipietis sententiae legis subjacere, quae vindicat in peccantes: si autem justitiae obedieritis, non estis sub lege, sed sub gratia.

Gratias autem Deo, quod fuistis servi peccati. Fuistis, inquit, sed non estis.

Obedistis autem ex corde in eam formam doctrinae in qua traditi estis. Ex corde dicit: hoc est, fideliter.

Liberati autem à peccato, servi facti estis justitiae. In doctrina & exemplo Christi: qui non solum peccata, sed etiam occasiones auferre docuit delictorum.

Humanum dico, propter infirmitatem carnis vestrae. Humanum dico: quia nondum ad plenum potestis audire divinum. Cum enim multo magis debetis servare justitiam, quam peccato, cui antè servistis: ego tamen concedo infirmitati vestrae, ut tantum justitiae servatiis. Sive ita: humana jam ratione digna loquor, quod omnes mecum sentire possent, & nullus abnuere.

Sicut enim exhibuistis membra vestra servire immunditiae & iniquitati, ad iniquitatem: ita nunc exhibete membra vestra servire justitiae, in sanctificationem. Quia quicquid anima carnaliter gerit, carnaliter deputatur: si autem caro spirituale opus faciat, totus homo efficitur spiritualis: ut est illud: Corpus quod corrumpitur, aggravat animam. Nos exhibuimus membra nostra servire peccato: non sicut Manichaei dicunt: naturam corporis insertum habere peccatum.

Cum enim servi estis peccati, liberi fuistis justitiae. Hoc est in nullo ei penitus servientes: ita & nunc liberi estote ab omni peccato.

Quem ergo fructum habuistis tunc in illis in quibus nunc erubescitis? Nam finis illorum mors est. Nullus sine dubio fructus est in ea re quae per poenitentiam erubescitur. Omnis enim qui cognoscit bonitatem, in pristinis actibus erubescit: quicumque autem erubescit justitiam, fructum ejus ignorat. Ergo qui peccat, nec in praesenti aliquem fructum habent: & mortem perpetuam in futuro percipient: Qui vero serviunt Domino, & in praesenti fructum habent, donum Spiritus sancti: & in futuro vitam aeternam. Aliter: Quare fructum in actione illius rei habuistis: in cujus etiam recordatione vercundia est?

Nunc vero liberati à peccato: servi autem facti Deo, habetis fructum vestrum in sanctificationem: finem vero, vitam aeternam. Hoc ipsum ideo fructus est, quod vivetis sanctificati per baptismum.

Sipendia enim peccati, mors. Qui peccato militat, remunerationem accipit mortem. Item praemium quod offert ad deceptionem nostram, hoc mors est.

Gratia autem Dei vita aeterna. Non dixit similiter, stipendia justitiae: quia non est antequam remuneretur in nobis. Non enim nostro labore quaesita est, sed Dei munere condonata.

In Christo Jesu Domino nostro. Est sive gratia, sive vita.

Caput VII.

An ignoratis fratres: scientibus enim legem loquor. Hic incipit difficultatem legis ostendere, ut illos hortetur

tur ad gratiam sine ejus timore transire.

Quia lex in homine dominatur quanto tempore vivit. Homo: sive lex homini.

Nam quae sub viro est mulier: vivente viro alligata est legi. Si autem mortuus fuerit vir ejus, soluta est à lege viri. Comparatione legis, mandatum virum appellat: ut ostendat legem sine effectu vindictae quasi mortuam, nobis jam mortificatis impedire non posse, quo minus ex integro ad Christum (qui resurrexit à mortuis) transeamus: qui merito nobis viveret, si invenisset quod punire posset in nobis.

Igitur vivente viro vocabitur adultera, si fuerit cum alio viro. Si autem mortuus fuerit vir ejus, liberata est à lege viri, ut non sit adultera, si fuerit cum alio viro. Quamdiu vivit vir, tandiu illi secundum ejus solius necesse est vivere voluntatem: cum autem illo mortuo, alio viro mulier fuerit copulata, jam non illi secundum prioris viri consuetudinem est vivendum.

Itaque fratres mei & vos mortificati estis legi. Noluit juxta comparationem, & legem illis dicere mortuam: sed quod verbis eis dicere non audebat, intellectui dereliquit.

Per corpus Christi, ut sitis alterius viri: qui ex mortuis resurrexit, ut fructificetis Deo. Commoriendo Christo, qui damnavit peccatum in carne.

Cum enim essemus in carne: passiones peccatorum, quae per legem erant, operabantur in membris nostris. Cum essemus in carnali conversatione, passio concupiscentiae operabatur in oculis: & in ceteris membris ceterae passiones: quae tamen per legem ostendebantur esse peccata. Item in carne est: qui voluntate carnis ducitur: & legi Dei obedire prohibetur: quia non potest duobus dominis servire. Nunc autem gratia Spiritus sancti, doctus passiones vincere, in carne non sumus: quia mortui sumus legi, quae doctrinam gratiae non continet.

Ut fructificarent morti. Ut nos legis severitas interficeret.

Nunc autem soluti sumus à lege mortis in qua detinebamur. Morientes peccato, in quo detinebamur à lege.

Ita ut serviamus in novitate spiritus. Spirituales gratiae praeceptis & non literae legis. Item servitus nova est, non diligere mundum, neque ea quae sunt in mundo: & carnis curam non facere in concupiscentiis. Lex enim bona terrae promittens, nutrire novit amatorum carnis desideria. Justè hic discipuli Jesu legi mortui sunt, quoniam mundo abrenunciaverunt.

Et non in vetustate literae. Nunc scriptae & naturalis legis facit mentionem: quia scripta lex, & naturalem continet. Infert autem dicens: Nam concupiscentiam nesciebam nisi per legem. Personam juvenis sumit, ostendere volens, quia quamdiu sumus infantes, omnino quid sit concupiscentia ignoramus. Cum autem crescere coepimus, initium accipit concupiscentia (quae à lege prohibita est) in nostram pervenire notitiam, cum jam possimus discernere bonum & malum.

Quid ergo dicemus: Lex peccatum est? Quia ab ea semper mortem dixerat esse solutam. Item ex hinc vult ostendere: quoniam non custodiendo legem, non fuit legis infirmitas, sed humanae voluntatis. Dicendo autem: Peccatum non cognovi, nisi per legem: personam pueri assumit, qui per aetatis infirmitatem legi obnoxius non est: sed ubi adoleverit, sub lege esse incipit, & mandata cognoscere.

Abst. Contra Manichaeos. Quod si dixerint, timuit scandalum: semper ergo timuit, & nunquam contra legem locutus est. Unde ergo vos audistis, quod ille non fecit?

Sed peccatum non cognovi, nisi per legem. Hic in persona ejus hominis loquitur qui legem accipit: id est, qui primum Dei mandata cognoscit: cum consuetudinem habet delinquendi.

Nam concupiscentiam nesciebam, nisi lex diceret, Non concupisces. Non dixit, non habebam: aut, non faciebam: sed, nesciebam: hoc est, nesciebam concupiscentiam esse peccatum. Item sicut lumen in tenebris, vel offendiculum, vel foveam ostendit, similiter, & lex praevendendum, & observandum esse à peccatis facit notitiam peccatorum: & per hoc legem sanctam, & bonam esse dicimus.

Tom. V.

Occasione autem accepta: peccatum per mandatum operatum est in me. Hic peccatum diabolum appellat: sicut in Apocalypsi nominatur: scilicet auctor peccati. Dicit ergo occasionem mandati: quod exultationem ignorantiae abstulit. Gravius enim facit quam ante peccare: sicut omnis invidus tunc magis occasionem nocendi amplectitur: quando aliquid committitur ei cui ille molitur insidias.

Omnen concupiscentiam. Quae fuerat lege prohibita.

Sine lege enim. Penè lex in oblivione erat naturalis, quae suggererat quid sit peccatum: idcirco lex literae superducta est: ut commoneret oblitos. Item, si cum lex non esset, peccatum mortuum est: Infantiunt qui de Adam per traducem asserunt ad nos venire peccatum. Propterea hic dicit, peccatum mortuum est: quia in infantibus qui sine lege sunt, non vivit, id est, impunè committitur. Nam maledicente infante parentibus, videtur esse peccatum, non tamen vivum sed mortuum.

Peccatum mortuum erat. Puer licet peccet, mortuum est in eo peccatum: quia non est legi subiectus.

Ego autem vivibam sine lege aliquando. Quasi justum & liberum vivere me putabam: sive in praesenti vivebam. Item, cum autem puer essem, legi obnoxius non eram.

Sed cum venisset mandatum. In fine oblivionis recognitum est peccatum adveniente mandato: ut omnis qui illud fecerit, mortuum se esse cognoscat.

Peccatum revixit. Ubi adolevi & coepi esse sub lege: & delictum, quod cum essem puer per ignorantiam erat in me mortuum, revixit in me lege dominante. Ita ergo, inquit, mandatum quod erat ad vitam datum, hoc mihi in mortem inventum est, pueritiae consuetudine, & more peccandi. Item, quia vixerat per naturalem scientiam, & mortuum fuerat per oblivionem, ideo dicitur revivisse per legem.

Ego autem mortuus sum. Quia sciens praevavicavi.

Et inventum est mihi mandatum quod erat ad vitam, hoc esse ad mortem. Quod custoditum proficiebat ad vitam, neglectum duxit ad mortem. Item poenam mortem dicit, quam nobis peccatum per deceptionem suam acquisivit: ostendens temporalia & terrena, quae putantur esse bona: & legem praevavicari suadens, quae vitam aeternam facientibus repromittit.

Nam peccatum occasione accepta per mandatum seduxit me: & per illud occidit. Itaque lex quidem sancta, & mandatum sanctum, & justum, & bonum. Contra impugnatores legis, & contra eos qui justitiam à bonitate fecerunt: lex & sancta & bona dicitur & justa. Nisi, inquit, absunderit justitia vestra. Sed & Deus nonnunquam in veteri instrumentum bonus, & in novo dicitur justus. Pater justus, ait Dominus. Contra Marcionistas hic locus facit.

Quod ergo bonum est, mihi factum est mors: Abst. Non mihi ipsa causa mortis extitit, sed ego qui peccando invenio mortem.

Sed peccatum ut appareat peccatum, per bonum operatum est mihi mortem. Per bonum legis revelatur peccatum, & ab ipsa punitur. Item vult ostendere qualiter infantis qui antè sine lege erat, cum coepit adolescere, & à parentibus nihilominus prohiberi, peccatum incipiat apparere. Apparet autem, cum illud vitare didicerit. Ipsum enim peccatum si in proficiente aetate, non solum non absconditur, sed augetur, supra modum peccans efficitur, dum jam veniam non meretur.

Ut fiat supra modum peccans. Ante legem modum habebat per ignorantiam: supra modum est, cum scienter admittitur. Item hoc dicit: quoniam peccatum cum per aetatem obnoxium non erat adolescenti aetati: dominante sibi lege commissi reputatur in culpam: factum est ultra modum peccatum.

Peccatum per mandatum. Nunc ex persona ejus qui aetatem legitimam habet, sermo profertur. Qui enim dicit: Quia lex spiritualis est: seipsum condemnat propria voluntate peccante. Unde adjecit: Ego autem carnalis sum, venundatus sub peccato: ut ostendat, quia cum esset liber, ipse se venundavit peccato. Quid enim iterum dicit? Quod enim operor non intelligo: hoc est nolens discernere nocere, volens nocere. Aliena desidero, in eis fraudare non optans: hoc enim ostendit dicens: Non enim quod volo ago: hoc est mihi bonum fieri, sed quod odi illud facio: similiter intelligitur, mihi malum fieri. Si enim quod nolo mihi malum fieri hoc facio: consentio legi, quia bona est: praecipiens

O o o

quod tibi fieri non vis, alii non feceris.

Scimus enim quia lex spiritualis est. Quæ spiritualia mandat.

Ego autem carnalis sum. Ego quamcumque legem accipio, & carnaliter vivere consuevi.

Veneratus sub peccato. Quod enim operor, non intelligo. Non enim quod volo bonum, hoc ago: sed quod odio malum, illud facio. Proposito peccato, ut si consilium ejus accepero, ipse servus efficiat, sponte memetipsum subjiciens, etiam quasi inebriatus consuetudine peccatorum, ignoro quid facio. Quod enim operor non intelligo. Sive ita pronuncians: ego non intelligo malum esse quod invito admitto, cum malum nolo facere quod committo: utique cum lege sentio: quæ mala & non vult, & prohibet. Potest autem & intelligi: Si pecco, legis severitati meipsum subijcio. Item invenitur peccare, qui voluntati carnis inservit.

Si autem quod nolo illud facio: consentio legi, quoniam bona est. Si ea quæ lex præcepit contraria voluntati carnis, custodire voluero, secundum carnem quod nolo illud facio: secundum verò voluntatem spiritus, legi Dei spirituali atque bonæ convenio.

Nunc autem jam non ego operor illud. Ante consuetudinem ergo libens ego ipse faciebam. Item dicens: Jam non ego operor illud: ostendit quia non est hominis rationalis, irrationalium animalium ritu vivendum. Inferens autem, quod habitat in me peccatum: docuit quia totum se tradiderit passionibus carnis, quæ Deo sunt inimicæ.

Sed quod habitat in me peccatum. Habitat quasi hospes, & quasi aliud in alio: non quasi unum: ut accidentia scilicet non naturalia.

Scio enim quia non habitat in me, hoc est in carne mea bonum. Non dicit: Non est caro mea bona. Item hoc ex persona ejus dicitur: qui peccandi consuetudinem habet: & carnis vitii tenetur obnoxius.

Nam velle adjacet mihi. Est voluntas, sed non est effectus: quia carnalis consuetudo voluntati resistit. Item voluntas carnis amat magis, quam Dei. Ideo dicit, velle adjacet mihi: ut id quod mihi bonum fieri volo, non perficiam proximo: nam quod odi pati, illud facio.

Perficere autem bonum, non invenio. Non video facere. Non enim quod volo bonum, hoc facio: sed quod nolo malum, hoc ago. Sicut verbi gratia, si quis jam devorare consuevit, etiam cum non optat incurrit.

Si autem quod nolo, illud facio: jam non ego operor illud, sed quod habitat in me peccatum. Non ego qui invito sed consuetudo peccati: quam tamen necessitatem mihi ipse paravi.

Invenio igitur legem volenti mihi facere bonum. Si ego volo, invenio mihi legem bonum facere contra adjacens malum. Item hoc est quod ait, secundum animæ voluntatem bonum velle se facere: adjacere sibi malum juxta desideria carnis.

Quoniam mihi malum adjacet. Quod dicit: Quoniam mihi malum adjacet: ostendit quia non per necessitatem peccat: sed propria voluntate ducitur ad peccatum, cum vult esse carnis amator.

Condeletor enim legi Dei, secundum interiorem hominem. Consentio legi secundum mentem. Item interior homo non est rationalis & intelligibilis, est anima, quæ consentit legi Dei. Lex enim ejus est rationabiliter vivere: & non duci irrationabilium animalium passionibus. Exterior verò, est corpus nostrum. Ejus autem lex prudentia carnis est: quæ docet edere & potare & cæteris uti luxuriis, quæ repugnant rationi. Et si superaverint, legi peccati subijciunt. Sic enim ita est, sicut quidam æstimant: quia quod nolumus, hoc facimus.

Video autem aliam legem in membris meis. Desideria consuetæ, vel persuasionem inimici.

Repugnantem legi mentis meæ. Conscientiæ scilicet naturali, vel legi divinæ, quæ in mente consistit.

Et captivantem me in lege peccati, quæ est in membris meis. In consuetudinem delictorum.

Infelix ego homo: quis me liberabit de corpore mortis hujus. Ego qui sic detineor, quis me liberabit de consuetudine mortifera corporali?

Gratia Dei per Jesum Christum Dominum nostrum. Admirabiliter intulit, dicens: Gratia Dei per Jesum Christum Dominum nostrum: quia quæ Moyses & naturalis

lex non docuit, hæc docuit Dominus noster Jesus Christus: contemnere mundum, & superare vitam. Unde beatus Apostolus hoc docet, dicens: Qui autem Christi sunt carnem suam crucifixerunt cum vitiis & concupiscentiis. Item quem lex non potuit liberare: nunquid non Paulus nondum erat Dei gratia liberatus? Unde probatur: quia ex alterius persona hæc loquitur.

Igitur ego ipse mente servio legi Dei. Recapitulat ut concludat: & rursus in persona ejus qui sub lege erat hæc loquitur.

Carnem autem legi peccati. Homo carnalis duplex est quodammodo, & in semetipso divisus.

Caput VIII.

Nihil ergo nunc damnationis est his qui sunt in Christo Jesu, qui non secundum carnem ambulant. Hic Apostolus nihil in illis damnatione dignum esse ait, qui carnis opera crucifixerunt.

Lex enim spiritus vita in Christo Jesu. Notandum quia gratiam legem appellat.

Liberavit me à lege peccati & mortis. Quæ mortificat peccatores.

Nam quod impossibile erat legi. Hic ostendit quoniam lex per infirmitatem carnis non poterat impleri. In eo autem in quo dicit: Deus cum filium suum misisset in similitudinem carnis peccati: & propter peccatum misisse demonstrat, quoniam ante incarnationem erat filius: & suscepta postea carne, quæ ad peccandum esset proclivior, ipsa tamen absque peccato eam susceperit. Et idcirco dicitur in similitudinem carnis peccati suscepta carne venisse: & peccatum in eadem carne damnasit: quoniam carnem quam susceperat, innoxiam servaverit ab omni contagione peccati. Item legem dicit, non præcepta sacrificiorum, & cætera quæ erant umbra, usque ad tempus Christi data: sed illam quam & Dominus noster Jesus Christus docuit, dicens: Omnia quæcumque vultis ut faciant vobis homines, sic & vos facite illis. Ista est enim lex & Prophetæ. Infirma enim erat quia nos volebamus. Non enim impossibilia mandata. Unde Filius Dei formam servi accipiens factus est homo, & peccatum damnaret in carne, & nos instrueret quemadmodum oporteat peccatum damnare in carne: ut justificatio legis impleatur in nobis.

In quo infirmabatur per carnem. In illis infirmabatur, non in se.

Deus filium suum mittens. Contra Photinum, qui negat filium ante carnem.

In similitudinem carnis peccati. Dicens in similitudinem carnis peccati: ostendit eum eandem quidem carnem, sed absque peccato portasse. Item hic similitudo veritatem habet: sicut Adam genuit ad similitudinem suam. Similem ergo cæteris hominibus carnem Dominus Deus noster Jesus Christus assumpsit.

Et de peccato damnavit peccatum in carne. Quasi si dicas, de hoste expugnavit hostem: Sive sicut hostias quas pro peccato offerrebant in lege, peccati nomine vocabant, cum ipsi delicta nescirent: sicut scriptum est, Et imponent manus super caput peccati sui: Sic & Christi caro, quas pro peccatis nostris oblata est, peccati nomen accepit. Quidam autem dicunt, quod peccato Judæorum, quod Dominum occiderunt, peccatum diaboli quod hostem deceperat, per hominem condemnari: sicut ad Hebræos dicit: Ut per mortem destrueret eum qui habebat mortis imperium. Sive de illius carnis substantia quæ ante serviebat peccato, vicit (nunquam peccando) peccatum: & in eadem carne damnavit peccatum, ut ostenderet voluntatem esse in crimine, non naturam, quæ talis à Deo facta est, ut possit non peccare si velit.

Ut justificatio legis impleatur in nobis. Ut quod in illis repugnante carnali consuetudine implere non potuit, in nobis saltem impleatur, qui exemplo Christi mortificabimus carnem.

Qui non secundum carnem ambulamus, sed secundum spiritum. Qui enim secundum carnem sunt: quæ carnis sunt, capiunt: qui verò secundum spiritum sunt, quæ sunt spiritus sentiunt. Homo ex spiritu & carne constructus est. Quando ergo carnalia agit, totus caro dicitur: quando verò spiritualia, lex non docuit, hæc docuit Dominus noster Jesus Christus: contemnere mundum, & superare vitam. Unde beatus Apostolus hoc docet, dicens: Qui autem Christi sunt carnem suam crucifixerunt cum vitiis & concupiscentiis. Item quem lex non potuit liberare: nunquid non Paulus nondum erat Dei gratia liberatus? Unde probatur: quia ex alterius persona hæc loquitur.

Igitur ego ipse mente servio legi Dei. Recapitulat ut concludat: & rursus in persona ejus qui sub lege erat hæc loquitur.

Carnem autem legi peccati. Homo carnalis duplex est quodammodo, & in semetipso divisus.

totus spiritus appellatur. Unaquæque enim substantia, cum eadem alteram in suam ditionem erigit: & vim quodammodo propriam & nomen amittit. Nam singulari cognata sibi & vicina desiderant.

Nam prudentia carnis mors est: prudentia autem spiritus, vita, & pax. Notandum quia non caro mors, sed prudentia. Ejus autem mortem dicens: æternam penam significat. Item ipse alibi dicit: prudentiam humanam esse, malo vicem referre. Talis ergo prudentia mortem parit transgrediendo præceptum. Spiritus verò prudentiæ, in præsentem pacem habet, & non reddendo vicem, & vitam in futuro. Prudentia verò à providendo est appellata.

Quoniam sapientia carnis inimica est Deo. Legi enim Dei non est subiecta. Non ipsa caro, ut Manichæi dicunt, sed sensus carnalis inimicus est Deo. Omne enim non subiectum, inimicum est. & quicumque se voluerit vindicare, etiam veteris legis nonnunquam modum excedit.

Nec enim potest. Impossibile dixit: ut vel sic eos à carnis concupiscentiis revocaret.

Qui autem in carne non estis, sed in spiritu. Hoc est in spiritualibus operibus occupati.

Si tamen spiritus Dei habitat in vobis. Hic ostendit, quoniam Spiritus sanctus Patris & Filii sit. Item in illo Spiritus Dei habitat, in quo ejus apparent fructus: sicut ait ad Galatas: Fructus autem spiritus est, charitas, gaudium &c.

Si quis autem spiritum Christi non habet, hic non est ejus. Spiritus Christi, est humilitas & patientia: omniumque virtutum est, qui dilexit inimicos & pro eis oravit.

Si autem Christus in vobis est, corpus quidem mortuum est propter peccatum. Si Christum imitamini carnalis sensus, quasi mortuus, non resistit. Unde & David aiebat: Ego tanquam surdus non audiebam, & sicut mutus non aperiens os suum, &c.

Spiritus vero vivit propter justificationem. Nunc Spiritum nostrum significat: qui propter justitiam suam vita appellatur, quasi justificans corpus, beata illa æterna vita. Item Spiritus vivit ut justitiam operetur. Non enim hoc solum queritur, ut à carnalibus cessemus, sed etiam ut spiritualia faciamus.

Quod si spiritus ejus qui suscitavit Jesum à mortuis, habitat in vobis: qui suscitavit Jesum Christum à mortuis, vivificabit & mortalia corpora vestra propter inhabitantem spiritum ejus in vobis. Si tamen purificati ut in vobis Spiritus sanctus habitare dignetur: non patitur Deus templum spiritus intrare: sed quomodo Jesum à mortuis suscitavit: ita & corpora vestra restituet.

Ergo fratres, debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus. Hoc totum agit, ut ostendat eis legem non esse necessariam: quæ carnalibus data est. Item manifestè nunc ostendit: quia non de communi & naturali morte superius fecerit mentionem, dicens:

Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini. Significat autem mortem pœne æternæ. Non enim quia caro humana mala sit, & spiritus bonus, laudat spiritum, & vituperat carnem: cum ipse doceat, dicens: Et virgo cogitat quæ sunt Domini, ut sit sancta corpore & spiritu. Novit enim & mentem accusare, dicens: Homines corrupti mente: hoc enim dicit, ostendere volens maximam partem passionum, desideria humani corporis esse: quod cum cæteris irrationalibus animalibus commune habemus. Sicut enim cætera animalia de terra habent nativitatem: ita & nos corpus. Anima autem nostra spiritus est incorporeus & rationalis, & immortalis. Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini. Secundum rationem expositam: carnales homines justitiam custodire non possunt.

Si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis. Spiritualibus actionibus, carnis opera subieceritis. Notandum sanè opera carnis, non substantiam accusare.

Quicumque enim spiritu Dei aguntur, hi sunt filii Dei. Quicumque merentur sancto Spiritu gubernari: Sicut è contrario, qui peccant, spiritu diaboli aguntur, ab initio peccatore. Item quicumque secundum doctrinam Spiritus sancti

Tom. V.

vivunt: ipsi sunt qui spiritu Dei aguntur.

Non enim accepistis spiritum servitutis iterum in timore, sed accepistis spiritum adoptionis filiorum Dei. Notandum est, quia Judæi etiam filii Dei erant: tamen cum essent sub lege velut sub pedagogo agentes, spiritum timoris habebant. Item Judæi acceperunt spiritum, qui illos ad servitutem cogeret per timorem. Timere enim servorum est: diligere, filiorum: sicut scriptum est: Servus Dominum suum timebit, & filius diligit patrem suum. Illi ergo qui operari charitatis voluntate nolebant: timoris necessitate coguntur. Nos verò omnia voluntariè operemur: ut filios nos omnes probemus, non servos timoris. Item vos Romani in adoptionem filiorum vocati estis, non sicut Judæi, qui subditi legis imperio, in servitute tenebantur.

In quo clamamus, abba pater. Qui vocat patrem, filium se esse profitetur. Debet ergo patri in moribus similis inveniri: ne nomine quoque in vacuum usurpato, majori pœnæ subiaceat.

Ipse enim spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quod sumus Filii Dei. Testimonium adoptionis est, quod habemus spiritum per quem ita oramus. Tantam enim ardam accipere non poterant nisi filii.

Si autem filii, & heredes: heredes quidem Dei, coheredes autem Christi. Qui meretur esse filius, meretur effici hæres patris, & veri filii coheres.

Si tamen compatimur. Si talia patimur, cum necesse fuerit, pro nomine ejus: qualia pertulit ille pro nobis.

Ut glorificemur. Sicut Johannes ait: Scimus quoniam cum apparuerit, similes ei erimus.

Existimo enim quod non sunt condigne passionibus hujus temporis. Hic vult futuram gloriam commendare, ut præsentis pressuras facilius toleremus. Et revera nihil posset homo condignum pati gloria cælesti: etiam si talis esset illa qualis modo est vita. Quicquid enim passus fuerit à morte, plus non est quam etiam pro peccatis suis antea merebatur. Nunc autem & peccata donantur: & tunc vita æterna præstabitur, confortium angelorum, splendor solis, & cætera quæ sanctis legimus repromissa.

Ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. Modo enim abscondita est cum Christo in Deo: & nondum apparuit quid erimus: quod Dominus repromisit sanctis.

Nam expectatio creaturæ revelationem filiorum Dei expectat. Diversi hunc locum, diversis modis exponunt. Sive omnis creatura resurrectionis tempus expectat: quia tunc in melius commutabitur, sive angelica, sive rationalis creatura. Petrus enim dicit, etiam angelos gloriam desiderare sanctorum. Quidam etiam sic dicunt: Adam & Evam esse creaturam, quos olim serpens à spe divinitatis vanitati subiectos, corruptioni effecerit deservire: non ex semetipsis peccantes, sed serpentis instigatione & consilio. Et ipsi, inquam, liberabuntur, ut jam non corruptioni deserviant. Omnem autem creaturam dicunt esse, quicumque usque ad adventum Christi justii fuerunt: quia & ipsi nondum accipientes expectant, Deo pro nobis aliquid melius providente. Non solum autem illi: sed & nos ipsi in quibus completa sunt, necdum teneamus, sed in spe sustinemus: quamvis quæ multi videre justii cupierunt, viderimus. Item dicens: Si tamen compatimur, ut & glorificemur: & inferens: Expectatio creaturæ: De rationali creatura sermonem fecit: & non sicut quidam existimant de irrationali, vel insensibili, quæ ad servitutem hominum creata est: & post hæc peritura, quando sol obscurabitur, & luna non dabit lumen suum, & stellæ cæli cadent super terram: & tunc erit novum cælum & nova tempora. Creatura autem, Adam est & Eva, quæ adhuc expectat se à Deo recipere adoptionem.

Vanitati enim creatura. Vanitas est omne quod quandoque finitur. Item vanitas est prævaricatio: cui subiecta Eva, non propria voluntate, sed à serpente decepta, spe illa qua audierat: Et eritis quasi dii, scientes bonum malum. Servitus autem est corruptionis quam audivit Adam: Terra es & in terram ibis. In resurrectione recepturi sunt incorruptionem filiorum Dei.

Subiecta est. Si angeli hominibus ministrant. Non volens, sed propter eum qui subiecit eam in spe: quia & ipsa creatura liberabitur à servitute corruptionis in libertatem gloriæ filiorum Dei. Jam non serviet eis qui Dei imaginem corruerunt.

Scimus enim quod omnis creatura ingemiscit & par-